

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije



Območna enota Nova Gorica

**STROKOVNE ZASNOVE
VARSTVA KULTURNE DEDIŠČINE
za območje občine Komen**



Nova Gorica, februar 2008

Delpinova 16, SI-5000 Nova Gorica
telefon: +386 (0)5 302 86 88, telefaks: +386 (0)5 302 86 90
e-pošta: marvy.lah@zvks.si
<http://www.zvks-slo.si>

Registracija: 1/32177/07, Matična številka: 1423215-006
Standardna klasifikacija dejavnosti/šifra podrazreda: 92.522
Davčna številka: 45991413
Transakcijski račun: 01284-6090509661

OBMOČNA ENOTA NOVA GORICA

Konservatorji, restavratorji

ŠT.	ime in priimek	izobrazba	strokovni naziv
1	Belingar Eda	univ.dipl.etnolog	Konservatorska svetovalka
2	Bratina Patricija	univ.dipl.arheolog	Konservatorska svetovalka
3	Cencič Miran	mag.umetnosti	Restavrator specialist
4	Červ Robert	univ.dipl.um.zgodovinar	Višji konservator
5	Drole Ernesta	univ.dipl.zgodovinar	Višji konservator
6	Fabec Tomaž	univ.dipl.arheolog	Konservator arheolog
7	Humar Darij		Konser.strokovni sodelavec
8	Jazbec Andrej	mag.umetnosti	Restavrator specialist
9	Klemenčič Bojan	univ.dipl.um.zgodovinar	Konservatorski svetovalec
10	Lah Marvy	univ.dipl.kr.arh.	Konservatorska svetovalka
11	Mozetič Mitja	univ.dipl.arh.	Višji konservator
12	Svetina Jasna	univ.dipl.um.zgodovinar	Višja konservatorka
13	Ščukovt Andrejka	univ.dipl.etnolog	Konservatorska svetovalka
14	Zbačnik Branko	univ.dipl.arh.	Samostojni konservator

Strokovni sodelavci

15	Kjabaj Mira		Višja kons.sodelavka I
16	Kunst Majda		Strokovna kons.tehnica dokumentalistka
17	Leskovec Ljubica		Računovodja
18	Maraž Tanja		Tajnica
19	Naglost Anton		Samostojni konservatorski restavratorski tehnik
20	Remec Danilo		Samostojni konservatorski tehnik
21	Tutta Lilijana		Samostojni konservatorski tehnik
22	Vidmar Romana		Konservatorska strok.sodelavka

Vodja območne enote

23	Červ Robert	univ.dipl.um.zgodovinar	Višji konservator
----	-------------	-------------------------	-------------------

Vsebina

1 UVOD	4
2 PRAVNE OSNOVE	5
2.1 ZAKONSKI IN PODZAKONSKI AKTI.....	5
2.2 DRUGE PRAVNO-FORMALNE PODLAGE:	5
3 SPLOŠNA IZHODIŠČA	6
4 SPLOŠNI VARSTVENI REŽIMI	7
4.1 REŽIM ZA VAROVANJE ARHEOLOŠKE DEDIŠČINE	7
4.2 REŽIM ZA VAROVANJE STAVBNE DEDIŠČINE	8
4.3 REŽIM ZA VAROVANJE MEMORIALNE DEDIŠČINE	9
4.4 REŽIM ZA VAROVANJE NASELBINSKE DEDIŠČINE	9
4.5 REŽIM ZA VAROVANJE VRTNOARHITEKTURNE DEDIŠČINE.....	9
4.6 REŽIM ZA VAROVANJE DEDIŠČINSKE KULTURNE KRAJINE.....	10
4.7 REŽIM ZA VAROVANJE ZGODOVINSKE KRAJINE	10
4.8 REŽIM ZA POSEBNE TIPE DEDIŠČINE	10
4.9 VPLIVNO OBMOČJE	11
5 SEZNAM ENOT NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE	12

1 UVOD

Na podlagi Zakona o varstvu kulturne dediščine (Ur.l. RS št. 7/99, v nadaljevanju - ZVKD) mora pripravljavec pri sprejemanju aktov s področja urejanja prostora kot obvezno sestavino za presojo vplivov na nepremično dediščino, ki jih je v uresničevanju teh načrtov mogoče pričakovati, upoštevati strokovne zasnove za varstvo dediščine (v nadaljevanju – strokovne zasnove). Strokovne zasnove izdelava Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Nova Gorica (v nadaljevanju ZVKDS, OE Nova Gorica), kot pristojna strokovna javna služba

Za območje občine Komen so bile za potrebe priprav prostorskih aktov pripravljene naslednje strokovne zasnove:

1. Strokovne podlage za varstvo kulturne dediščine za spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega plana občine Komen, julij 2001

2. Spremembe in dopolnitve strokovnih zasnov varstva kulturne dediščine za občino Komen, maj 2007

Na podlagi zakona o urejanju prostora (Ur. l. RS št. 110/02, 8/03 – popravek) ter Zakona o prostorskem načrtovanju (Ur.l. RS 33/07) pa so bile izdane za potrebe priprave prostorskih aktov, ki veljajo na območju občine Komen naslednje (kulturnovarstvene) smernice:

1. Kulturnovarstvene smernice za spremembe in dopolnitve PUP- ov za občino Komen, januar 2005

Strokovne zasnove vključujejo enote dediščine, ki so v času njihove priprave evidentirane kot kulturna dediščina. Ker pa se podatki o evidentirani kulturni dediščini spreminjajo (novi vpisi v register nepremične kulturne dediščine, spremembe vpisov, izbrisi,...), se morajo spreminjati (dopolnjevati, ažurirati) tudi strokovne zasnove. To je pomembno tudi zato, ker kulturnovarstveni akti ne smejo biti v nasprotju s strokovno zasnovo varstva kulturne dediščine (41. člen ZVKD)

Ker je bilo za območje občine Komen izdelanih več strokovnih zasnov, datiranih v različnih časovnih obdobjih, katerih vsebina je bila občinam posredovana s smernicami za različne prostorske akte, je ZVKDS – OE Nova Gorica z namenom boljšega pregleda in jasnosti, izdelal pričujoči čistopis strokovnih zasnov (na podlagi ZVKD 40. – 43. člen) za območje občine Komen.

2 PRAVNE OSNOVE

2.1 Zakonski in podzakonski akti

- Ustava Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 33/91)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture – uradno prečiščeno besedilo (ZUJIK-UPB1, Ur.l. RS, št. 77/07)
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD, Ur.l. RS, št. 7/99)
- Zakon o lastninjenju kulturnih spomenikov v družbeni lastnini (ZLKSDL, Ur.l. RS, št. 89/99, 107/99)
- Zakon o urejanju prostora (Ur.l. RS, št. 110/02, št. 8/03 – popravek, 58/03-ZZK-1) s podzakonskimi akti
- Zakon o prostorskem načrtovanju (Ur.l. RS št. 33/07) s podzakonskimi akti
- Zakon o graditvi objektov - uradno prečiščeno besedilo (ZGO-1-UPB1, Ur.l. RS, št. 102/04) s podzakonskimi akti
- Pravilnik o registru nepremične kulturne dediščine (Ur.l. RS, št. 25/02)
- Sklep o kulturnih spomenikih in naravnih znamenitostih, ki so postali last Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 46/97)

Sprejete in ratificirane mednarodne pogodbe

- Zakon o ratifikaciji Evropske kulturne konvencije št. 18 (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Protokol k Haaški konvenciji (Uradni list FLRJ - Mednarodne pogodbe, št. 4/56)
- Uredba o ratifikaciji Konvencije o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza kulturnih dobrin ter prenosa lastninske pravice na njih (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije št. 121 o varstvu evropskega arhitektonskega bogastva (Ur.l. RS, št. 7/93) – t.im. Granadska konvencija
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine (spremenjene) (MEKVAD, Ur.l. RS - Mednarodne pogodbe, št. 7-21/99, 24/99) - t.im. Malteška konvencija
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o krajini (MEKK, Ur.l. RS, št. 19/03) – t.im. Krajinska konvencija

2.2 Druge pravno-formalne podlage:

Državni prostorski akti:

- Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (OdSPRS, Ur.l. RS, št. 76/04)
- Uredba o prostorskem redu Slovenije (PRS, Ur.l. RS, št. 122/04)

Državni razglasitveni akti:

Odlok o razglasitvi Vrta ob Vili Ferrari v Štanjelu za kulturni spomenik državnega pomena, Ur.l. RS, št. 81/99-3852, 55/2002-2704, 112/2004-4630

Občinski razglasitveni akti:

Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti in kulturnih spomenikov na območju občine Sežana, Uradne objave (Primorske novice), št. 13/92-68, Ur.l. RS, št. 68/95-3115, 4/96 (popravek),

3 SPLOŠNA IZHODIŠČA

Celostno ohranjanje dediščine

Predstavlja smiselno porazdelitev nalog ohranjanja dediščine med različne državne organe in na lokalne skupnosti ter njihovo medsebojno sodelovanje. Državljeni, lastniki dediščine in drugi zainteresirani (društva, združenja, nevladne organizacije) so pomemben in enakopraven soudeleženec pri sprejemanju odločitev na vseh ravneh odločanja. Celostno varstvo dediščine se načrtuje in uresničuje tudi z instrumenti urejanja prostora. Nosilci različnih dejavnosti in rab, ki se pojavljajo v prostoru, se morajo seznaniti z omejitvami in prednostmi varstva dediščine že na nivoju strateških prostorskih aktov in upoštevati varstvena načela, ki zagotavljajo ohranitev kulturne funkcije dediščine v prostoru.

Načela, ki izhajajo iz zagotavljanja celostnega varstva dediščine, so:

- varstvo dediščine je treba vključiti med cilje prostorskega planiranja, od priprave razvojnih načrtov do izdajanja dovoljenj za posege;
- varstvo zahteva sodelovanje na vseh ravneh (med urbanisti, investitorji in konservatorji) ter vključevanje in obveščanje javnosti;
- varstvo dediščine ne vključuje le posameznih spomenikov, pač pa celotno človekovo okolje;
- varstvo vključuje ne samo najpomembnejše spomenike, ampak tudi tiste skromnejše stavbe, ki same po sebi nimajo lastnosti spomenika, a imajo izreden pomen v kontekstu celote naselja in kvalitetno oblikujejo njihov značaj;
- zagotoviti varstvo in prenovo objektov kulturne dediščine v prostoru na tak način, da ji zagotovimo ustrezno rabo v skladu s sodobnimi potrebami in načinom življenja.

Trajnostna raba

Ustrezen prostorski razvoj s svojimi prostorskimi rešitvami mora omogočati trajnostno rabo dediščine na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča degradacije dediščine ali celo izgube dediščinskih (spomeniških) lastnosti, ki se morajo ohranjati za sedanje in bodoče generacije. Dediščina je neobnovljiv vir, ki potrebuje za svoj obstoj aktivno (upo)rabo, vendar le do določenih meja.

Dediščina kot dejavnik vzdržnega prostorskega razvoja

Vzdržen prostorski razvoj vključuje štiri vidike ali dimenzije vzdržnosti: ekonomsko, socialno, okoljsko in kulturno. Ohranjena dediščina in njena integracija v prostoru sta eden od nosilcev trajnostnega razvoja občine na vseh področjih (gospodarstvo, kmetijstvo, kultura, okolje, itd.).

Dediščina kot razvojni dejavnik in prostorski potencial

Pri prostorskem načrtovanju je potrebno dediščino obravnavati kot dejavnik kakovosti prostora ter kot vir blaginje in priložnosti za razvoj. Dediščina s svojo raznovrstnostjo in kvaliteto predstavlja pomemben socialni, ekonomski, vzgojni in identifikacijski potencial, katerega mora občina izkoristiti za doseg prostorsko uravnoteženega razvoja.

4 SPLOŠNI VARSTVENI REŽIMI

Varstvo in ohranitev kulturne dediščine je eden od osnovnih namenov in ciljev prostorskega načrtovanja. Z možnostmi, ki jih ima na razpolago, lahko preprečuje njeno poškodovanje, propadanje ali uničenje. Zahteve varstva kulturne dediščine se vključujejo v prostorsko načrtovanje tako, da se upoštevajo:

- varstveni režimi iz aktov o razglasitvi kulturnih spomenikov,
- varstveni režimi za vso evidentirano kulturno dediščino in njeno vplivno območje,
- presoje vplivov na kulturno dediščino.

V tem poglavju so splošni varstveni režimi posplošeni na tip dediščine (arheološka, stavbna, memorialna itd.). Iz priloženega pregleda enot nepremične kulture dediščine pa je razvidno, kateri tip varstvenih usmeritev oz. varstveni režim velja za posamezno enoto dediščine. Za posamezne (večje) enote lahko velja tudi več varstvenih režimov (npr. za območje določenega gradu lahko veljajo režimi za stavbno, vrtnoarhitekturno, arheološko dediščino, ipd.), saj je v preglednici tip varstvenega režima opredeljen po principu pretežnosti.

Splošni režim, ki velja za vse tipe dediščine:

- kulturna dediščina se načeloma varuje in ohranja na mestu samem (in situ);
- varuje se tudi ustrezno veliko območje okoli dediščine, z namenom preprečitve neposrednih ali posrednih negativnih vplivov na dediščino;
- na objektih ali območjih dediščine niso dovoljeni tisti posegi ali takšni načini izvajanja dejavnosti, ki bi prizadeli varovane vrednote in njihovo materialno substanco, ki jih nosi;
- možno so tisti posegi in prostorske rešitve, ki prispevajo k trajni ohranitvi dediščine ali zvišanju njene vrednosti.

Za kakršnekoli posege v enote kulturne dediščine - vključno z vzdrževalnimi deli, ki bi lahko povzročili spremembo videza (npr. barve) ali materialne substance dediščine (npr. novi materiali) - je potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in soglasje (45. – 46. člen ZVKD, Ur. list RS, št. 7/99).

4.1 Režim za varovanje arheološke dediščine

Zlasti se varuje:

- zemljišča in zemeljske plasti z arheološkimi ostanki pred različnimi destruktivnimi posegi in rabami (izkopi, nasipi, intenzivna kmetijska in gozdarska raba, gradnja različnih objektov in infrastrukturnih naprav, iskanje najdb s strani nepooblaščenih ljudi itd.);

- prostorski in vsebinski kontekst arheološkega najdišča.

Arheološka dediščina so zemljišča in zemeljske plasti, ki hranijo sledove človekovega delovanja v zgodovinskih obdobjih, ter predmeti iz teh plasti oziroma obdobj, ne glede na to ali so na kopnem ali pod vodo.

Osnovna izhodišča pri varovanju arheološke dediščine so:

- varovanje najpomembnejših arheoloških najdišč v obliki rezervatov oziroma prostorsko urejenih območij (prezentacija »in situ«);
- ohranitev kulturnega in znanstvenega pomena dediščine pri posegih v prostor z izvedbo predhodnih arheoloških raziskav, pri čemer je treba dati prednost nedestruktivnim metodam (geofizikalni, greoradarski terenski pregledi);
- integralno varstvo s sistematičnim vključevanjem v prostorsko načrtovanje na vseh ravneh.

Novi posegi v prostor se arheološkim najdiščem načeloma izogibajo. V robne dele najdišč in v najdišča znotraj poselitvenih območij se lahko posega le, če ni možno najti drugih rešitev in le na osnovi rezultatov predhodnih arheoloških raziskav. Pri gradnji zahtevnih objektov in objektov gospodarske javne infrastrukture je treba zagotoviti predhodno arheološko vrednotenje na celotnem območju predvidenega posega in ne le na območju do sedaj prepoznane arheološke dediščine.

4.2 Režim za varovanje stavbne dediščine

Zlasti se varuje:

- tlorisna in višinska zasnova (gabariti);
- gradivo (substanca) in konstrukcijska zasnova;
- oblikovanost zunanjsčine (členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, kritina, stavbno pohištvo, barvo, detajli itd.);
- funkcionalna zasnova v notranjem in pripadajočem zunanjem prostoru;
- komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico (pripadajoči odprti prostor z niveleto površin ter lego, namembnostjo in oblikovanostjo pripadajočih objektov in površin, odnos do drugih objektov na parceli in do sosednjih stavb);
- prostorski kontekst, pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih objektih - cerkvah, gradovih, znamenjih itd).

Varuje se tudi širša okolica objekta, ki zagotavlja funkcionalno integriteto varovane stavbne dediščine v širšem prostoru brez motečih prvin.

Stavbno dediščino zaradi boljše preglednosti delimo na:

- profano (gradovi, dvorci, vile, mestne in trške stavbe),
- sakralno (cerkve, kapelice, znamenja),
- sakralno-profano (samostani, župnišča).

V stavbno dediščino se lahko posega z vzdrževalnimi, sanacijskimi, raziskovalnimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije objekta v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem ter določili konservatorskega programa za spomenik. Usmeritve smiselno veljajo tudi za določene oblike tehniške dediščine (območja, stavbe, skupine

stavn, naprave itd.), ki pričajo o razvoju proizvodjalnih sredstev, tehnologije in tehnične kulture v Sloveniji.

4.3 Režim za varovanje memorialne dediščine

Zlasti se varuje:

- avtentičnost lokacije;
- materialno substanco in fizično pojavnost objekta;
- vsebinski prostorski kontekst območja z okolico in vedute.

Memorialna dediščina prvenstveno obeležuje spomin na pomembnejše dogodke in osebnosti iz naše zgodovine. Kot memorialno dediščino lahko obravnavamo spominska obeležja, spominske plošče, grobove in nagrobnike ter določene prostore in stavbe.

V memorialno dediščino se lahko posega z raziskovalnimi, vzdrževalnimi, sanacijskimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije ter v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem.

4.4 Režim za varovanje naselbinske dediščine

Zlasti se varuje:

- zgodovinski značaj naselja;
- naselbinsko zasnovo (parcelacija, komunikacijska mreža, razporeditev odprtih prostorov);
- odnose med posameznimi stavbami ter odnos med stavbami in odprtim prostorom;
- prostorsko pomembnejše naravne prvine znotraj naselja (drevesa, vodotoki);
- prepoznavna lega v prostoru oz. krajini (glede na reliefne značilnosti, poti itd.);
- naravne in druge meje rasti ter robove naselja;
- podobo naselja v prostoru (gabariti, oblike strešin, kritina);
- odnose med naseljem in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega);
- stavbno tkivo (prevladujoč stavbni tip, javna oprema itd.).

Praviloma je za naselbinsko dediščino potrebno programiranje revitalizacije in rehabilitacije v okviru urbanističnih, krajinskih ali programskih zasnov. Ukrepi morajo biti prilagojeni tudi posebnim lastnostim posameznega tipa kulturne dediščine (stavbne, memorialne, arheološke itd.) znotraj naselja. V naselbinsko dediščino se lahko posega z vzdrževalnimi, sanacijskimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem.

4.5 Režim za varovanje vrtnoarhitekturne dediščine

Zlasti se varuje:

- kompozicijo zasnove (oblika, struktura, velikost, poteze);
- kulturne sestavine (grajeni objekti, parkovna oprema, skulpture);
- naravne sestavine, ki so vključene v kompozicijo (vegetacija, voda, relief itd.);
- funkcionalno zasnovo z navezavo na stavbno dediščino oz. stavbe in površine, ki so pomembne za delovanje celote;
- podobo v širšem prostoru z navezavo na okoliški prostor.

Pri drevoredih se zlasti varuje:

- oblikovno zasnovano drevoreda (dolžino, drevesne vrste, sadilno razdaljo, sistem zasajanja itd.);
- ekološke pogoje, ki so potrebni za razvoj in obstoj drevja;
- rastišče pred gradbenimi deli, ki lahko prizadenejo posamezna drevesa;
- posamezna drevesa pred škodljivimi posegi vanje (obsekavanje, poškodbe itd.).

Vrtnoarhitekturna dediščina potrebuje stalno vzdrževanje, ki ga lahko vrši le primerno usposobljen izvajalec v soglasju s pristojno kulturnovarstveno službo.

4.6 Režim za varovanje dediščinske kulturne krajine

Zlasti se varuje:

- krajinsko zgradbo in prepoznavno prostorsko podobo (naravne in kulturne prvine);
- odprti prostor pred urbanizacijo;
- procese sonaravnega gospodarjenja v kulturni krajini (tradicionalno rabo);
- tipologijo krajinskih prvin in tradicionalnega stavbarstva;
- način navezave na stavbno in naselbinsko dediščino oz. grajeno strukturo.

Kulturna krajina je po Zakonu o varstvu kulturne dediščine spomeniško območje, katerega strukturo, razvoj in funkcijo pretežno določajo človekovi posegi in dejavnost v prostoru. Varstvo kulturne krajine je lahko uspešno le v sklopu celovitega varstva dediščine skozi sistem prostorskega načrtovanje in v sodelovanju z dejavniki, ki s prostorom gospodarijo – kmetijstvo, gozdarstvo, poselitev, infrastruktura itd.

4.7 Režim za varovanje zgodovinske krajine

Poleg alinej iz režima za varstvo dediščinske kulturne krajine se zlasti varuje:

- avtentična lokacija prizorišč;
- preoblikovanost reliefa zaradi zgodovinskih dogajanj, morebitne grajene strukture, vsa gradiva in konstrukcije;
- zemeljske plasti z morebitnimi ostalinami;
- memoriala plastika, likovna oprema in vsi pomniki.

Zgodovinske krajine so kategorija, pri kateri so pomembne predvsem asociativne vrednosti krajine, ki so posledica dogajanja ali dogodkov iz zgodovine.

4.8 Režim za posebne tipe dediščine

Zlasti se varuje:

- ohranjeno materialno substanco;
- lokacijo in prostorsko pojavnost;
- vsebinski in prostorski kontekst navezave enote na okolico.

Pod tipološko oznako »ostalo« uvrščamo enote dediščine, ki jih z običajnimi osnovnimi tipološkimi oznakami ne moremo natančno opredeliti. To so:

- A vodnjaki, napajališča, jezovi, perišča, vodna zajetja, tehnične naprave itd.;
- B razvaline in ruševine stavbne dediščine;
- C razvaline in ruševine naselij.

4.9 Vplivno območje

Za potrebe prostorskega načrtovanja se poleg objekta dediščine varuje tudi določena okolica varovane dediščine oz. njeno **vplivno območje**, t.j. območje, v katerem se presoja vpliv določenega posega na varovane lastnosti enote dediščine. Vplivno območje je določeno z zgodovinskega, funkcionalnega in vizualnega vidika. V njem pristojna kulturnovarstvena služba postavlja pogoje, pod katerimi je določen poseg možen ter določa način delovanja obstoječim rabam s ciljem ohranitve ali zagotovitve prostorske integritete, pričevalnosti, dominantnosti, možnosti delovanja dediščine. Če tega ni mogoče zagotoviti, lahko služba ugotovi, da določen poseg ali raba v določenem vplivnem območju nista možna. V primeru načrtovanja bistvenih sprememb ali intenziviranja rabe, ki bi utegnile imeti negativne posledice na lastnosti, pomen ali celo samo materialno substanco varovane dediščine ter na kvaliteto njene okolice, se lahko območje vpliva na dediščino obravnava tudi izven zarisanih območij.

Varovanje enot kulturne dediščine v vplivnih območjih smiselno dopolnjujejo tudi varstvene usmeritve za kulturno krajino, ki varujejo krajinsko zgradbo (naravne kot kulturne prvine), procese sonaravnega gospodarjenja v kulturni krajini, tipologijo krajinskih prvin ter način povezave s stavbno in naselbinsko dediščino.

Pomembnejše in prostorsko izpostavljene kulturne spomenike varujemo optimalno v njihovem vplivnem območju, kar predpostavlja poleg fizične ohranitve tudi ohranitev skladne krajinske podobe v najširši okolici oziroma vplivnem območju, ohranitev obstoječih funkcionalnih navezav in gospodarske osnove ter celovitosti. Drugo dediščino varujemo predvsem fizično, prostorsko pomembne in izpostavljene objekte pa tudi v njihovem vplivnem območju.

5 SEZNAM ENOT NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE

Legenda

EŠD		EŠD (za vpisane enote) ali oznaka predloga (za enote v postopku vpisa)
ime		Ime enote iz registra.
tip		Tip enote dediščine (po tipologiji RKD).
	0	neznano
	1	arheološka dediščina
	2	profana stavbna dediščina
	3	sakralna stavbna dediščina
	4	sakralno profana stavbna ded.
	5	memorialna dediščina
	6	vrtnoarhitekturna dediščina
	7	naselbinska dediščina
	11	kulturna krajina
	12	zgodovinska krajina
	13	ostalo
kategorija		Kategorija varstvenega režima
	0	neznano
	1	razglasitev za spomenik
	2	varovanje v prostorskih aktih
	3	dokumentarno (arhivsko) varstvo
	4	ostalo
SDP		Razglasitev za kulturni spomenik državnega pomena (SDP)
	SDP	enota je razglašena za SDP
	valor	enota je valorizirana za SDP (seznam)
opombe_varstvo		Tip varstvenih usmeritev.
		<ul style="list-style-type: none"> – arheološka dediščina – stavbna dediščina – memorialna dediščina – vrtnoarhitekturna dediščina – naselbinska dediščina – kulturna krajina – zgodovinska krajina – ostalo
opombe_status		Opomba glede statusa oz. stanja enote.
	degradirano	Enota je degradirana, v teku je izbris oz. sprememba kategorije režima v RKD.
	prost. nepomembno	Enota prostorsko ni pomembna.

z.št.	EŠD	Ime	Tip	Kateg orija	SDP	Opombe_varstvo	Opombe_ status
1.	17665	Brestovica pri Komnu - Arheološko najdišče Bezen nad Mohorini	1	2		arheološka dediščina	
2.	3582	Brestovica pri Komnu - Cerkev sv. Anastazije	3	2		stavbna dediščina	
3.	3581	Brestovica pri Komnu - Cerkev sv. Lovrenca	3	2		stavbna dediščina	
4.	7213	Brestovica pri Komnu - Gradišče Gradina	1	1		arheološka dediščina	
5.	38004	Brestovica pri Komnu - Ruševine stare cerkve sv. Lovrenca	1	2		arheološka dediščina, stavbna dediščina	
6.	22647	Brestovica pri Komnu - Šola	2	2		stavbna dediščina	
7.	51	Brje pri Komnu - Komunski vodnjak	2	1	valor	stavbna dediščina	
8.	25426	Brje pri Komnu - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
9.	4189	Brje pri Komnu - Vojaško pokopališče iz prve svetovne vojne	5	1		memorialna dediščina, vrtnoarhitekturna dediščina	
10.	22646	Brje pri Komnu - Vojaško pokopališče iz prve svetovne vojne III	5	2		memorialna dediščina, vrtnoarhitekturna dediščina	
11.	7261	Coljava - Arheološko najdišče Podganja jama	1	1		arheološka dediščina	
12.	25427	Coljava - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
13.	25428	Čehovini - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
14.	27618	Divči - Pil	3	2		stavbna dediščina	
15.	7250	Dolanci - Spomenik baronu Čehovinu	5	1	valor	memorialna dediščina	
16.	310480	Dolanci - Spominsko obeležje NOB	5	2		memorialna dediščina	
17.	310494	Dolanci - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
18.	27667	Dolanci - Znamenje	3	2		stavbna dediščina	
19.	12781	Erzelj - Zavetišče v Lukovniku II	2	2		stavbna dediščina	
20.	12791	Erzelj - Znamenje Popotnik	3	2		stavbna dediščina	
21.	4982	Gaberje - Kamniti most na Branici	2	1		stavbna dediščina	
22.	3645	Gabrovica pri Komnu - Cerkev sv. Petra	3	2		stavbna dediščina	
23.	137	Gabrovica pri Komnu - Domačija Gabrovica 69	2	1		stavbna dediščina	
24.	310465	Gabrovica pri Komnu - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
25.	15929	Gabrovica pri Komnu - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
26.	17700	Gorjansko - Arheološko območje Sv. Margareta	1	2		arheološka dediščina	
27.	3660	Gorjansko - Cerkev sv. Andreja	3	1		stavbna dediščina	

z.št.	EŠD	Ime	Tip	Kateg orija	SDP	Opombe_varstvo	Opombe_ status
28.	7339	Gorjansko - Domačija Gorjansko 83	2	1		stavbna dediščina	
29.	9324	Gorjansko - Domačija Gorjansko 98	2	2		stavbna dediščina	
30.	9323	Gorjansko - Domačija Gorjansko 99 in 100	2	2		stavbna dediščina	
31.	350109	Gorjansko - Pil na Plečah	3	2		stavbna dediščina	
32.	27788	Gorjansko - Pil pri Slovenčevih	3	2		stavbna dediščina	
33.	350111	Gorjansko - Pil v polju	3	2		stavbna dediščina	
34.	310464	Gorjansko - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
35.	7340	Gorjansko - Ulični ambient Gorjansko 98, 99 in 100	2	1		stavbna dediščina	
36.	25429	Gorjansko - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
37.	149	Gorjansko - Vojaško pokopališče iz prve svetovne vojne	5	1	valor	memorialna dediščina, vrtnoarhitekturna dediščina	
38.	17682	Hruševica - Arheološko najdišče Okladi	1	2		arheološka dediščina	
39.	17683	Hruševica - Arheološko najdišče Podkal	1	2		arheološka dediščina	
40.	7280	Hruševica - Arheološko najdišče V pečeh	1	1		arheološka dediščina	
41.	17690	Hruševica - Arheološko najdišče Velika njiva	1	2		arheološka dediščina	
42.	4055	Hruševica - Cerkev sv. Jožefa	3	1		stavbna dediščina	
43.	7341	Hruševica - Spomenik sv. Janeza	3	1		stavbna dediščina	
44.	25430	Hruševica - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
45.	3765	Ivanji Grad - Cerkev sv. Križa	3	2		stavbna dediščina	
46.	310466	Ivanji Grad - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
47.	25432	Ivanji Grad - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
48.	310467	Klanec pri Komnu - Spomenik iz prve svetovne vojne	5	2		memorialna dediščina	
49.	25433	Klanec pri Komnu - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
50.	228	Kobdilj - Ambient vaškega trga	2	1		stavbna dediščina	
51.	7284	Kobdilj - Arheološko najdišče Gradišče	1	1		arheološka dediščina	
52.	7363	Kobdilj - Domačija Antona Mahniča	5	1		memorialna dediščina	
53.	7364	Kobdilj - Domačija Maksa Fabianija	5	1		memorialna dediščina	
54.	20728	Kobdilj - Grobnica NOB	5	2		memorialna dediščina	
55.	23736	Kobdilj - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
56.	7286	Kobjeglava - Arheološko najdišče Jama Jelenca	1	1		arheološka dediščina	
57.	3761	Kobjeglava - Cerkev sv. Mihaela	3	1		stavbna dediščina	

z.št.	EŠD	Ime	Tip	Kateg orija	SDP	Opombe_varstvo	Opombe_ status
58.	7342	Kobjeglava - Domačija Kobjeglava 57	2	1	valor	stavbna dediščina	
59.	7285	Kobjeglava - Gradišče Gradina	1	1		arheološka dediščina	
60.	7343	Kobjeglava - Pil v Čotni	4	1		stavbna dediščina	
61.	310468	Kobjeglava - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
62.	9453	Kobjeglava - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
63.	25434	Koboli - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
64.	3572	Kodreti - Cerkev sv. Katarine	3	2		stavbna dediščina	
65.	27791	Kodreti - Križ na pokopališču	3	2		stavbna dediščina	
66.	15928	Kodreti - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
67.	3766	Komen - Cerkev Marijinega vnebovzetja	3	1	valor	stavbna dediščina	
68.	3763	Komen - Cerkev sv. Jurija	3	2		stavbna dediščina	
69.	17157	Komen - Spomenik Avgustu Kafolu	5	2		memorialna dediščina	
70.	4888	Komen - Spomenik NOB	5	1		memorialna dediščina	
71.	15930	Komen - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
72.	17151	Komen - Vojaško pokopališče iz prve svetovne vojne	5	2		memorialna dediščina, vrtnoarhitekturna dediščina	
73.	7288	Kosovelje - Gradišče Gradina	1	1		arheološka dediščina	
74.	25435	Lisjaki - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
75.	7297	Lukovec pri Štanjelu - Gomila Škratljevica	1	1	valor	arheološka dediščina	
76.	25436	Mali Dol - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
77.	25437	Nadrožica - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
78.	17158	Preserje pri Komnu - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
79.	23773	Rubije - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
80.	7313	Sveto pri Komnu - Arheološko najdišče Grmek	1	1		arheološka dediščina	
81.	716	Sveto pri Komnu - Arheološko najdišče Martinišče	1	1	valor	arheološka dediščina	
82.	717	Sveto pri Komnu - Cerkev sv. Egidija	3	1	valor	stavbna dediščina	
83.	17152	Sveto pri Komnu - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
84.	17153	Sveto pri Komnu - Spomenik padlim kurirjem	5	2		memorialna dediščina	
85.	17154	Sveto pri Komnu - Spominsko znamenje NOB	5	2		memorialna dediščina	
86.	17156	Sveto pri Komnu - Šola	2	2		stavbna dediščina	
87.	17159	Sveto pri Komnu - Vas	7	2		naselbinska dediščina	

z.št.	EŠD	Ime	Tip	Kateg orija	SDP	Opombe_varstvo	Opombe_ status
88.	17155	Sveto pri Komnu - Vojaško pokopališče iz prve svetovne vojne	5	2		memorialna dediščina, vrtnoarhitekturna dediščina	
89.	7353	Šibelji - Domačija Šibelji 6	2	1		stavbna dediščina	
90.	25438	Šibelji - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
91.	25439	Škofi - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
92.	7315	Škrbina - Arheološko najdišče Lipovnik	1	1		arheološka dediščina	
93.	7318	Škrbina - Arheološko najdišče sv. Martin	1	1		arheološka dediščina	
94.	7316	Škrbina - Arheološko območje Mali Voučnjak	1	1		arheološka dediščina	
95.	7317	Škrbina - Arheološko območje Mihajli	1	1		arheološka dediščina	
96.	4044	Škrbina - Cerkev sv. Antona Puščavnika	3	2		stavbna dediščina	
97.	7354	Škrbina - Domačija Škrbina 24	2	1		stavbna dediščina	
98.	24286	Škrbina - Naselbina Pod sv. Martinom	1	2		arheološka dediščina	
99.	310474	Škrbina - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
100.	310475	Škrbina - Spominsko obeležje NOB	5	2		memorialna dediščina	
101.	25440	Škrbina - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
102.	7319	Štanjel - Arheološko najdišče Merce	1	1		arheološka dediščina	
103.	17688	Štanjel - Arheološko območje Stočajnik	1	2		arheološka dediščina	
104.	4053	Štanjel - Cerkev sv. Danijela	3	1	valor	stavbna dediščina	
105.	4054	Štanjel - Cerkev sv. Gregorja	3	1		stavbna dediščina	
106.	7370	Štanjel - Črpališče za vodo v Podlazih	2	1		stavbna dediščina	
107.	9192	Štanjel - Domačija Štanjel 29	2	2		stavbna dediščina	
108.	9191	Štanjel - Domačija Štanjel 34	2	2		stavbna dediščina	
109.	9190	Štanjel - Domačija Štanjel 38	2	2		stavbna dediščina	
110.	9189	Štanjel - Domačija Štanjel 39	2	2		stavbna dediščina	
111.	9188	Štanjel - Ferrarjeva štala	2	2		stavbna dediščina	
112.	7263	Štanjel - Gomila Ostri vrh	1	1		arheološka dediščina	
113.	7244	Štanjel - Grad	2	1	valor	stavbna dediščina	
114.	9187	Štanjel - Hiša Štanjel 12	2	2	valor	stavbna dediščina	
115.	9186	Štanjel - Hiša Štanjel 12a	2	2		stavbna dediščina	
116.	27802	Štanjel - Kapelica Srca Jezusovega	3	2		stavbna dediščina	
117.	27801	Štanjel - Križ v Sedulni	3	2		stavbna dediščina	
118.	7214	Štanjel - Kulturna krajina	11	2		kulturna krajina	
119.	17648	Štanjel - Pošta	2	2		stavbna dediščina	
120.	9185	Štanjel - Ruševina ob hiši Štanjel 1	2	2		stavbna dediščina	

z.št.	EŠD	Ime	Tip	Kateg orija	SDP	Opombe_varstvo	Opombe_ status
121.	9184	Štanjel - Stolp ob hiši Štanjel 3	2	2		stavbna dediščina	
122.	20724	Štanjel - Šola	2	2		stavbna dediščina	
123.	760	Štanjel - Vas	7	1	valor	naselbinska dediščina	
124.	229	Štanjel - Vojaško pokopališče iz prve svetovne vojne	5	1		memorialna dediščina, vrtnoarhitekturna dediščina	
125.	7901	Štanjel - Vrt ob vili Ferrari	6	1	SDP	vrtnoarhitekturna dediščina	
126.	350101	Štanjel - Znamenje V kaliči	3	2		stavbna dediščina	
127.	9182	Štanjel - Žnidarjeva štala	2	2		stavbna dediščina	
128.	27368	Tomačevica - Pil	3	2		stavbna dediščina	
129.	310476	Tomačevica - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
130.	23774	Tomačevica - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
131.	27803	Trebižani - Kapelica na Jeskovem	3	2		stavbna dediščina	
132.	25441	Trebižani - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
133.	17699	Tupelče - Arheološko najdišče Ograda	1	2		arheološka dediščina	
134.	9459	Tupelče - Domačija Tupelče 4	2	2		stavbna dediščina	
135.	25442	Tupelče - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
136.	16597	Večkoti - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
137.	836	Volčji Grad - Arheološko najdišče Debela griža	1	1	valor	arheološka dediščina	
138.	17692	Volčji Grad - Arheološko območje Brith	1	2		arheološka dediščina	
139.	3764	Volčji grad - Cerkev sv. Janeza Krstnika	3	1		stavbna dediščina	
140.	7360	Volčji grad - Domačija Volčji grad 52	2	1		stavbna dediščina	
141.	27806	Volčji Grad - Kapelica na začetku vasi	3	2		stavbna dediščina	
142.	23775	Volčji Grad - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
143.	7329	Zagrajec - Gradišče Brith	1	1		arheološka dediščina	
144.	25443	Zagrajec - Vas	7	2		naselbinska dediščina	